

Aan: Gedeputeerde Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Utrecht
Archimedeslaan 6
3508 TH Utrecht
Datum: 26 augustus 2016
Ons kenmerk: PCL 2016/04
Onderwerp: PCL column over Duurzame energie

Duurzame energie duurzaam bevorderen

Eén van de grote transitie's waar we als land en als provincie Utrecht mee worstelen, is de transitie naar een duurzaam energiesysteem. Het huidige systeem, waarbij we vooral fossiele brandstoffen gebruiken, is eindig. Ook als we de horizon waarop we zonder olie, kolen en gas komen te zitten steeds naar achter weten te schuiven. Een veel groter probleem echter is dat de uitstoot van kooldioxide, die vrijkomt bij het verbranden van fossiele brandstoffen, grote gevolgen heeft voor het klimaat. Voor ons levert dat wat warmer weer op, waar weinigen bezwaar tegen zullen hebben. Maar ook zwaardere stormen en veel intensievere regenval, waarbij in soms één of twee uur tijd de hoeveelheid neerslag van een maand valt, zijn het gevolg. De consequenties hiervan zijn deze zomer duidelijk in beeld gekomen; niet alleen wateroverlast op straat en ondergelopen kelders, maar bijvoorbeeld ook hagelstenen zo groot als eieren, die voor miljoenen euro's schade aanrichten aan auto's, gebouwen en landbouwgewassen. Verder van huis loopt het water over de rand van eilanden en raken mensen ontheemd of zullen gebieden verdrogen. Vaak gaat het daarbij om mensen met veel minder technische en financiële mogelijkheden om de klimaatproblemen het hoofd te bieden.

Onderaan de lijst

Al met al voldoende redenen om fors in te zetten op duurzame energie. Met al het technisch vernuft en financiële mogelijkheden die we hebben, zouden we deze uitdaging makkelijk moeten aankunnen. Maar helaas is de droevige waarheid dat Nederland, als het op de productie van duurzame energie aankomt, bijna alle Europese landen voor zich moet laten, met uitzondering van Malta en Luxemburg. Als we binnen Nederland kijken naar de prestaties van provincies op het gebied van productie van duurzame energie loopt Utrecht ook niet voorop, maar bungelt het onder aan de lijst. Daar moet bij worden gezegd dat die cijfers vooral veroorzaakt worden door de bijdrage van vuilverbranding in andere provincies en je kunt je natuurlijk afvragen hoe duurzaam dat eigenlijk is of wat er nog van overblijft als de beoogde circulaire economie daadwerkelijk op gang komt. Maar goed, de productie van duurzame energie moet omhoog. Tegelijkertijd echter is de productie van duurzame energie maar een deel van de oplossing. Als je je bedenkt hoeveel energie we sowieso gebruiken, is besparen van energie een geweldige oplossing om het aandeel duurzaam omhoog te krijgen. Het voornemen om 50.000 nul op de meter woningen te realiseren moet dan ook hard worden gemaakt, al is de uitvoering van dat voornemen nog vers twee. Aan de slag dus met duurzame energie voor de provincie Utrecht. Geen woorden maar daden!

Bij mijn aantreden als lid van de PCL heb ik hier ook steeds op gehamerd. Die plek onderaan de lijst, dat kan niet. Daar moeten we iets aan doen! Natuurlijk is de provincie daarbij sterk afhankelijk van gemeenten en het bedrijfsleven, maar dat wil niet zeggen dat zij niets kan doen. De provincie kan dingen laten gebeuren door het opheffen van hindernissen waar anderen initiatief nemen rondom duurzame energie. Ze kan faciliteren dat processen op gang komen en blijven lopen, maar vaak spelen die zich af op het niveau van gemeenten. Financieel kan een bijdrage worden geleverd aan een fonds dat investeringen op gang brengt om energie te besparen en om over te stappen naar duurzame energie.

Voorbeeldfunctie

Maar er zijn ook nog mogelijkheden die directer zijn. De voorbeeldfunctie van het eigen provinciehuis op het terrein van energiebesparing bijvoorbeeld moet natuurlijk ten volle worden uitgebuit en uitgevent. De rol van de provincie bij de aanbesteding van openbaar vervoersconcessies moet worden benut om dan wel elektrisch dan wel waterstof aangedreven vervoer op gang te brengen. Ook hier

geldt de voorbeeldfunctie. Daarbij komt dat een duurzaam openbaar vervoer nog andere voordelen heeft: terugdringen van de uitstoot van fijnstof en beperking van lawaaioverlast in Utrechtse dorpen en steden bijvoorbeeld. Ten slotte verdient het aandacht om te kijken naar een gerelateerd probleem en het verband te leggen naar de bodemdaling in de veengebieden. De hoeveelheid kooldioxide die op die manier in de atmosfeer komt door de uitdroging en oxidatie van veen is niet te onderschatten. Compensatie van de CO₂-uitstoot als gevolg van bodemdaling door veenoxidatie vraagt per hectare al gauw om 10 tot 20 nul-op-de-meter woningen extra in de provincie. Het tegengaan van klimaatverandering gaat dus veel verder dan alleen de transitie naar een duurzame energievoorziening. Als tegelijkertijd niet ook het dalen van de veenbodem in een groot deel van de provincie wordt tegengegaan, is het dweilen met de kraan open.

PCL werkgroep Energietransitie

Rudi van Etteger
Bas van de Griendt
Alie Tigchelhoff